



U Zagrebu, 28. lipnja 2011.

**MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA  
I EUROPSKIH INTEGRACIJA**

Gospodin  
Gordan Jandroković, Potpredsjednik Vlade i ministar  
vanjskih poslova i europskih integracija  
Trg N. Š. Zrinskog 7-8  
10000 Zagreb  
REPUBLIKA HRVATSKA

**Predmet:** Obavijest o neusklađenostima s pravnom stečevinom Europske unije  
(*acquis communautaire*) na području primaljstva, **obavijest, dostavlja se**

Poštovani gospodine Potpredsjedniče Vlade i ministre Jandroković,

dopustite da Vam prije svega čestitam ispred Hrvatske komore primalja na povijesnim uspjesima koje Hrvatska vlada ostvaruje posljednjih dana u procesu približavanja Europskoj uniji. No, nažalost, moramo Vas obavijestiti o nizu problema koji postoje u prilagodbi Pravnoj stečevini Europske unije (*acquis communautaire*) na području primaljstva.

Primaljstvo je, kao što znate, jedno od sedam zanimanja obuhvaćenih Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju stručnih kvalifikacija (»Narodne novine« br. 124/09) i kao takvo pripada u grupu vodećih europskih zanimanja koje predvode ideju jedinstvenog europskog tržišta. Iako je Republika Hrvatska donijela Zakon o primaljstvu 2008. godine koji je upotpunila naknadno s potrebnim izmjenama i dopunama; još uvijek postoje veliki nedostaci u hrvatskom zakonodavstvu, ali i obrazovnom sustavu koji bi mogli predstavljati poteškoće u slobodi kretanja usluga na području primaljstva i to hrvatskim primalja, ali i primaljama koje će doći iz zemalja članica Europske unije.

Prije svega istaknuli bismo postojeću neusklađenost Naziva zdravstvenih zanimanja s Direktivom 2005/36/EC, koja direktno diskriminira hrvatske primalje i onemogućava im rad u Europskoj uniji. Temeljem članka 11. Zakona o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (»Narodne novine« br. 107/2007.), Vijeće veleučilišta i visokih škola i Rektorski zbor donijeli su Popis stručnih naziva i njihovih kratica (NN 087/2009), u kojem je došlo do ozbiljnog previda, a koji je na snazi od 21.07.2009. godine.

U dijelu 3.02. *Kliničke medicinske znanosti*, navedeno je da se za polaznice koje su diplomirale na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci na Stručnom studiju primaljstva, primjenjuje kratica stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) sestrinstva – bacc. med. techn., bez obzira što se radi o dva potpuno odvojena zanimanja. O istom problemu se oglosio i Medicinski fakultet u Rijeci, no do dana upućivanja ovog dopisa, Hrvatska komora primalja nije zaprimila nikakvu obavijest po ovom pitanju, te nažalost nismo upoznati radi li se uopće na uklanjanju ovog, naglašavamo, vrlo ozbiljnog previda.

**Ovakvo stanje je vrlo zabrinjavajuće i stavlja potpuno nepotrebno hrvatske primalje u neravnopravan položaj u odnosu na primalje iz drugih zemalja, i diskriminira ih bez obzira na razinu stečenog obrazovanja.**

Također, moramo ukazati i na nedostatak pravne regulacije u Republici Hrvatskoj po pitanju otvaranja samostalne primaljske prakse, koja također predstavlja ozbiljnu neusklađenost s Pravnim stečevinom Europske unije (*acquis communautaire*).

Iako je Pravo na samostalan rad prepoznato i zajamčeno Zakonom o primaljstvu, u skladu s Pravnim stečevinom Europske unije, u Republici Hrvatskoj ne postoje druge potrebne zakonske pretpostavke za pokretanje samostalne primaljske prakse. Uz Zakon o primaljstvu, pravo na samostalan rad primalja hrvatsko zakonodavstvo prepoznaje i kroz Pravilnik o minimalnim uvjetima u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme za obavljanje zdravstvene djelatnosti («Narodne novine» br. 61/11) Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. No ipak, samostalna primaljska praksa ne postoji u temeljnom aktu Zdravstvenog sustava Republike Hrvatske s kojim mora biti usklađena - u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.

**Bez jasne zakonske regulacije na razini Zakona o zdravstvenoj zaštiti, ostaje nejasno kako bi hrvatske državljanke i državljani mogli pokrenuti Samostalnu primaljsku praksu na teritoriju Republike Hrvatske, baš kao i njihove kolegice i kolege iz zemalja članica Europske unije.**

Također, postoje i daljnje, vrlo značajne neusklađenosti s direktivom Direktivom 2005/36/EC u području djelokruga rada primalja, koje se odnose na postnatalnu skrb novorođenčadi i majke, kojime hrvatsko zakonodavstvo diskriminira primalje iz Europske unije. Radi se o nedostacima koji prije svega ograničavaju djelokrug rada primalje iz Europske unije, a koji im je priznat u matičnim državama i navedenoj Direktivi 2005/36/EC.

Postnatalna skrb za novorođenče i dijete u Europskoj uniji u potpunosti podrazumijeva praćenje napretka majke i djeteta, davanje potrebnih savjeta majci kako brinuti o djetetu te osiguravanje optimalnog napretka novorođenčadi. Prilikom ovakve skrbi, primalja osigurava i provođenje savjeta doktora te sastavljanje pismenih izvještaja o napretku djeteta i majke.

Ovakvu skrb primalje u Europskoj uniji i zemljama okruženja pružaju u vremenskom trajanju od najmanje 10 dana pa sve do 12 mjeseci. Razvojna tendencija je da se ustali što dulji period primaljske skrbi u post porođajnom procesu, te je znanstveno dokazano da je zdravlje i majke i djeteta, u fizičkom i psihičkom segmentu, značajno bolja nakon provođenja primaljske skrbi u post porođajnom procesu.

**U Republici Hrvatskoj primalje u zakonskom smislu uopće ne provode postnatalnu skrb (*Istraživanje EMA 2010.*), što ne samo da predstavlja neusklađenost s Direktivom 2005/36/EC, već nas i svrstava u zemlje koje ignoriraju svoje najbolje resurse za zaštitu i skrb novorođenčadi u postnatalnom periodu - primaljsku skrb. Nadalje, osim neusklađenosti s navedenom Direktivom 2005/36/EC, ovdje dolazi i do profesionalne diskriminacije nad radom primalja iz Europske unije u Republici Hrvatskoj.**

Konačno, osvrnuli bismo se na tužnu činjenicu da obrazovanje primalja u Republici Hrvatskoj nije dostiglo razinu onog u Europskoj uniji, i unatoč trudu pojedinih obrazovnih institucija, ne vide se pomaci u smjeru dobivanja obrazovnih programa za magistre primaljstva. U zemljama Europske unije to nije slučaj. Primaljska struka nije bez razloga svrstana u sedam tzv. sektorijskih zanimanja; primaljstvo je deficitarno zanimanje, kako u svijetu, tako i u Republici Hrvatskoj. Europska unija prepoznaje važnost primaljstva te ga upravo iz tog razloga stavlja na listu zanimanja za koja tržište rada mora biti maksimalno otvoreno.

Mišljenja smo da primaljsku struku i kvalitetno obrazovanje treba promicati više na nacionalnom nivou i podsjećamo da Republika Hrvatska ima dugu primaljsku tradiciju, koja se često zanemaruje.

Iako primaljstvo u Republici Hrvatskoj dugo postoji i snažno se razvija, taj napredak može biti usporen ukoliko izostane podrška nadležnih institucija u ovom ključnom trenutku u kojem se nalazimo.

Štoviše, članice Hrvatske komore primalja izražavaju Vam ovim putem veliku bojazan da će ulaskom u Europsku uniju hrvatske primalje biti diskriminirane na tržištu rada, upravo zbog šutnje i pasivnosti hrvatskih državnih institucija.

Osim gore navedenih nepravilnosti na razini nacionalnog zakonodavstva te neujednačenosti s europskim direktivama, taj strah proizlazi i iz stanja koje je ostavio neujednačeni obrazovni sustav za primaljstvo posljednjih 30 godina.

Danas u Republici Hrvatskoj postoji velik broj primalja koje su završile obrazovanje SSS stupnja, i koje su, zbog nepostojanja studija primaljstva u danom trenutku, nastavile obrazovanje na srodnom studiju sestrištva. No, danas te primalje rade na vodećim primaljskim mjestima i usprkos vlastitoj želji, nemaju mogućnost polaganja programske razlike kako bi postale prvostupnice primaljstva. Ta mogućnost jednostavno ne postoji u našem akademskom sustavu. Slijedom te situacije, nakon niza radnih godina i teškog dostizanja zasluženog radnog mjesta, hrvatske primalje dolaze u opasnost da ih se degradira ili ukloni s radnog mjesta prilikom procesa ulaska u Europsku uniju.

Također, ovdje bismo napomenuli i to, da će se hrvatske primalje koje su završile obrazovanje SSS stupnja, ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, slijedom slabijih obrazovnih programa, naći u lošijoj poziciji od kolegica iz Europske unije.

Posebno bismo željeli naglasiti da su se isti ovi problemi pojavljivali pri pristupanju drugih zemalja članica u Europsku uniju. Jedna od njih je i susjedna Republika Slovenija, koja je promptno reagirala na ovakve zapreke i uspostavila programe za polaganje predmetnih razlika te na taj način zaštitila radna mjesta svojih primalja.

Iako je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u sklopu IPA programa napravilo određene pomake u smislu prevladavanja obrazovnih razlika i uspostavljanja programske ravnoteže za redovni studij primaljstva u Rijeci, to još uvijek ostaje jedini studij primaljstva u Republici Hrvatskoj. Nažalost, nakon 10 godina pokušavanja otvaranja istog i u Zagrebu, i dalje ne postoji niti jedan ozbiljni nagovještaj o otvaranju drugog studija za prvostupnice primaljstva u Republici Hrvatskoj, a naznake za otvaranje studija za magistre primaljstva te prepoznavanje potrebe za istim uopće nema.

Republika Hrvatska će tako, prema trenutno raspoloživim informacijama; ući u Europsku uniju bez adekvatnog akademskog obrazovnog sustava za primalje.

Stoga Vas ovim putem molimo da kao čelnik glavnog koordinativnog tijela za pregovore i ulazak u Europsku uniju i kao potpredsjednik Hrvatske vlade obratite pažnju na zakonske nedorečenosti i pogreške, te Vam stavljamo još jednom sve resurse Hrvatske komore primalja na raspolaganje za poboljšanje procesa približavanja Europskoj uniji po pitanju primaljstva.

**Dojma smo da u nadležnim tijelima i pregovaračkim skupinama nedostaje konkretnih znanja o stanju primaljstva u Republici Hrvatskoj; o nedostacima proizašlim iz povijesnih okolnosti, ali i o strukovnim razvojnim trendovima u Europskoj uniji. Bojimo se da bi mogla biti počinjena velika šteta hrvatskim primaljama, ukoliko se šutnja nadležnih hrvatskih tijela nastavi i ne poduzmu nužni koraci na izjednačavanju kvalifikacija i mogućnosti obrazovanja.**

**Istovremeno, zbog istih zakonskih nedorečenosti i institucionalnih pogrešaka, budući razvoj primaljstva kao struke, ali i kao nove usluge ponuđene hrvatskim građanima od kolega i kolegica primalja iz Europske unije, postaje upitna, te baca sjenu na ogroman trud uloženi u pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji.**

Slijedom svega prije navedenog, Hrvatska komora primalja stoji Vam na raspolaganju za bilo kakve dodatne informacije i suradnju po pitanju primaljstva u Republici Hrvatskoj, te se iskreno nadamo Vašem skorom i konkretnom odgovoru u najkraćem mogućem roku.

S poštovanjem,

Predsjednica Hrvatske komore primalja  
Barbara Finderle, primalja, bacc. med. techn.

*Barbara Finderle*



**Na znanje:**

**Predsjednica Vlade Republike Hrvatske**  
**Gospođa**  
**Jadranka Kosor, dipl. iur.**  
**Trg Sv. Marka 2, Zagreb**  
**REPUBLIKA HRVATSKA**

**Potpredsjednik Vlade i ministar zdravstva i socijalne skrbi**  
**Gospodin**  
**Mr. Darko Milinović, dr. med.**  
**Ksaver 200 a, Zagreb**  
**REPUBLIKA HRVATSKA**

**Ministar znanosti, obrazovanja i športa**  
**Gospodin**  
**dr. sc. Radovan Fuchs**  
**Donje svetice 38, Zagreb**  
**REPUBLIKA HRVATSKA**